

RIISTAKESKUKSEN ENNALLISTAMISHANKKEIDEN KUSTANNUKSIA JA LINNUSTOVAIKUTUKSIA – TÄRPPEJÄ ENNALLISTAMISSUUNNITELMAAN?

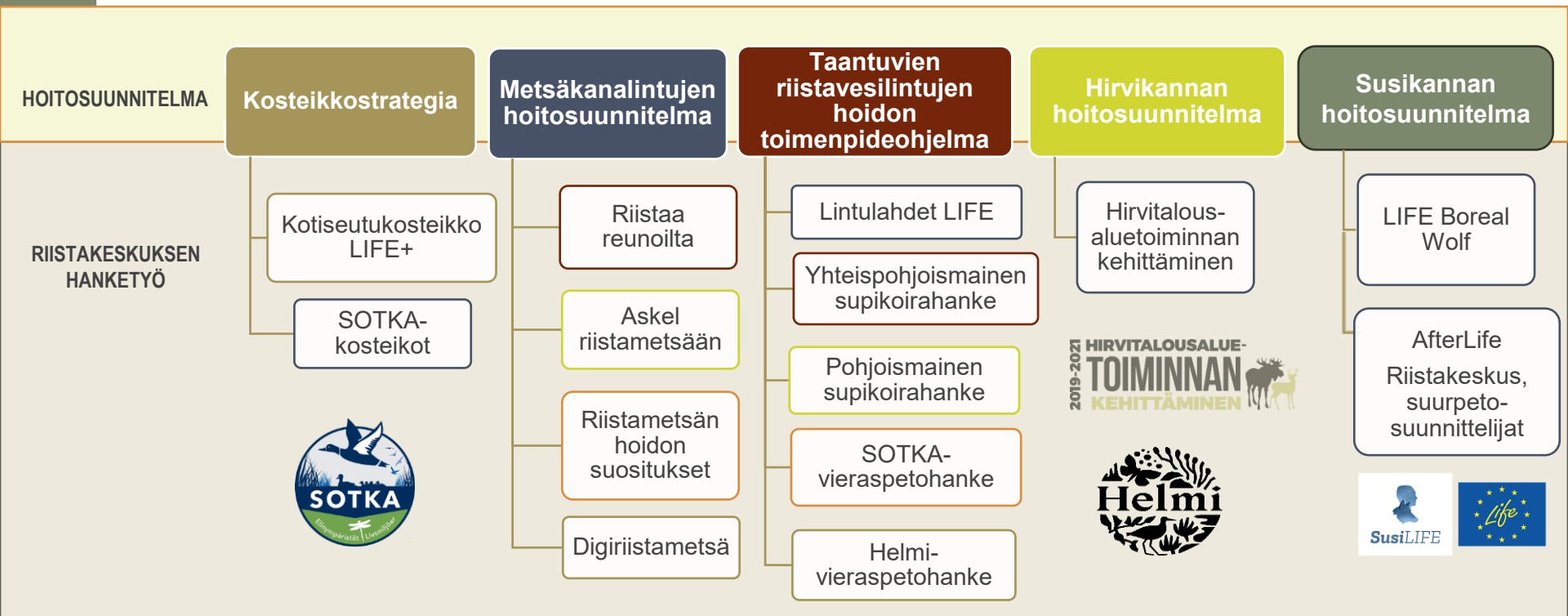

SOTKA-PÄIVÄ, PAASITORNI, HELSINKI 30.3.2026

- Jarkko Nurmi, riistatalouspäällikkö, Suomen riistakeskus

HANKETYÖ LUO TOIMINTAMALLEJA HOITOSUUNNITELMIEN POHJALTA

RIISTAKESKUKSEN KOSTEIKKOHANKKEET

- vuodesta 2009 alkaen
Kotiseutukosteikko LIFE + ja SOTKA-Kosteikot
  - 121 kosteikkokunnostusta
  - 1240 hehtaaria
- maanomistajalta kohde-esitys
  - priorisointi → maastokäynti
  - priorisointi → suunnitelma
  - sopimus → rahoitus → toteutus
    - maanomistajien omia kohteita → omistajuus → ylläpito

VESILINNUT - VESIENSUOJELU - VIRTAAMIEN HALLINTA - KUSTANNUSTEHOKKUUS

ketterä kosteikkotiimi – perusta patoamisessa – kustannustehokkaasti kosteikoita
hankkeiden kokonaisbudjetit / kosteikkohehtaarit = 4500 €/ha

ELÄMYSKESKUS
SÄVYLÄNTÄLÄ

SOTKA LUKE Kosteikkojen perustamisen ja vesistöjen kunnostamisen
vaikutusten arviointi – loppuraportista poimittua.

Poikueita/ha (perinteinen laskenta)

	Pelto	Metsä	Suo	Lampi, lahti, järvi	Turvetuotantoalue
Tavi	0,29	0,54	0,21	0,12	0,18
Sinisorsa	0,25	0,27	0,05	0,10	0,07
Telkkä	0,27	0,60	0,11	0,04	0,13
Haapana	0,09	0,11	0,01	0,04	0,04
Mustakurkku-uikku	0,04	0,11	0,00	0,00	0,01
Tukkasotka	0,01	0,02	0,02	0,00	0,01
Lapasorsa	0,01	0,02	0,00	0,00	0,01
Jouhisorsa	0,01	0,03	0,01	0,01	0,02
Heinätavi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Harmaasorsa	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä poikueita/ha	1,0	1,7	0,4	0,3	0,5

Riistakeskuksen SOTKA Kosteikot- hanke toteuttanut noin 1000 hehtaaria kosteikkoja 6 vuoden aikana.

- SOTKA-kosteikoilla keskimäärin todellinen poikuemäärä lienee suuruusluokkaa 2 poikuetta / hehtaari, keskipoikuekoko 5
- SOTKA-kosteikot tuottavat jo nyt 10 000 vesilinnun poikasta vuodessa

**Ennallistettavien
turvetuotantoalueiden
vaikuttavuus
vesilintukantoihin
– havainnointikokeilujen
tuloksia 2025**

TAUSTA JA TAVOITTEET

- selvityksen tavoitteena tuottaa taustatietoa EU:n ennallistamisasetuksen mukaisen maasuunnitelman laatimisen tueksi
  - ennallistamisasetuksessa turvepeltojen vettämistavoitetta voidaan täyttää turvetuotantoalueita vettämällä
- aiemmin ei kattavaa tietoa turvetuotantoalueiden kosteikkojen merkityksestä vesilintujen poikastuotolle
  - vettyneiden turvetuotantoalueiden linnustopotentiali
  - havaittavuuksien eroja pistelaskennan ja muiden menetelmien välillä
    - kuinka paljon lintuja todellisuudessa voisi olla?
- selvitys tehty osana Suomen riistakeskuksen Kestävä riistatalous –prosessia

MENETELMÄT

- työ aloitettu 2024 muutaman kohteen pilottilaskennalla
  - vettyneiden turvetuotantoalueiden kartoitus ilmakuvista talvella 2024-2025
  - laskennat kesällä 2025
- laskennoissa ensin tehtiin pistelaskenta, jonka jälkeen heti dronehavainnointi
- lintujen laji, sukupuoli ja ikäluokka havainnoitiin
- pistelaskenta:
  - kiikarit ja kaukoputki
- dronelaskenta:
  - DJI Mavic 3T lämpökameradrone
- erityistarkkailu:
  - toteutettiin 10 kohteella, jossa linnut oli ensin laskettu pistelaskennalla ja dronella

VETTYNEET TURVETUOTANTOALUEET

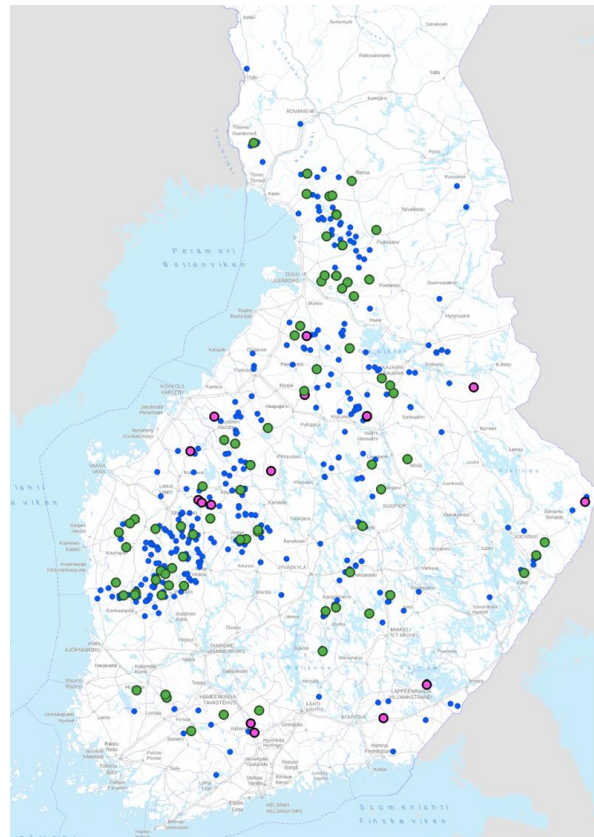
495 kpl, määritetty ilmakuvista

- kosteikon koko $>0,5$ ha
- etäisyys kosteikkojen välillä >100 metriä

otantakosteikot 93 kpl

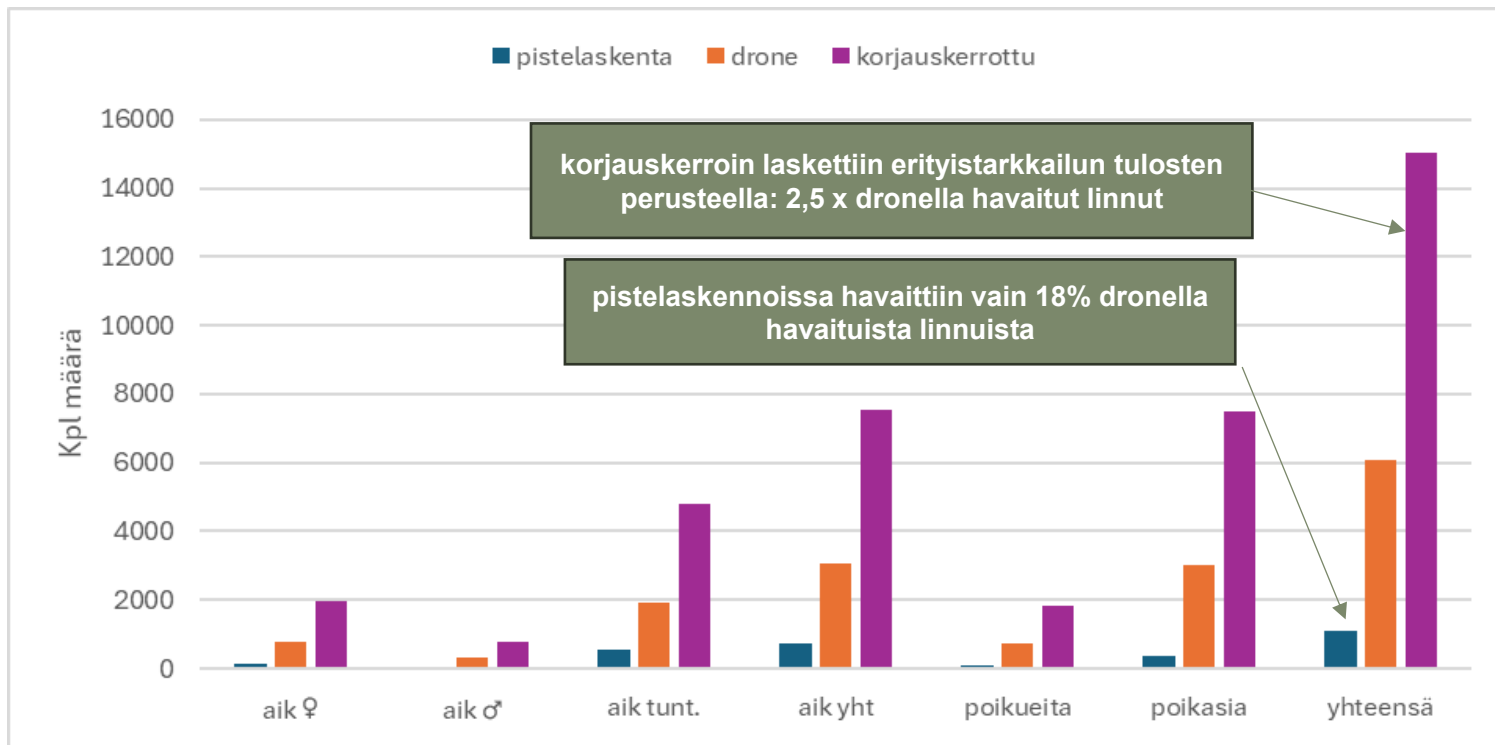
hylätyt otantakosteikot 18 kpl

- hylkäyksen syytä kuivuminen, turvetuotanto käynnissä, alueelle ei päässyt tai siellä ei saanut lentää dronella
- onnistuneesti havainnoitiin 75 kosteikkoa
  - keskikoko: 12 ha

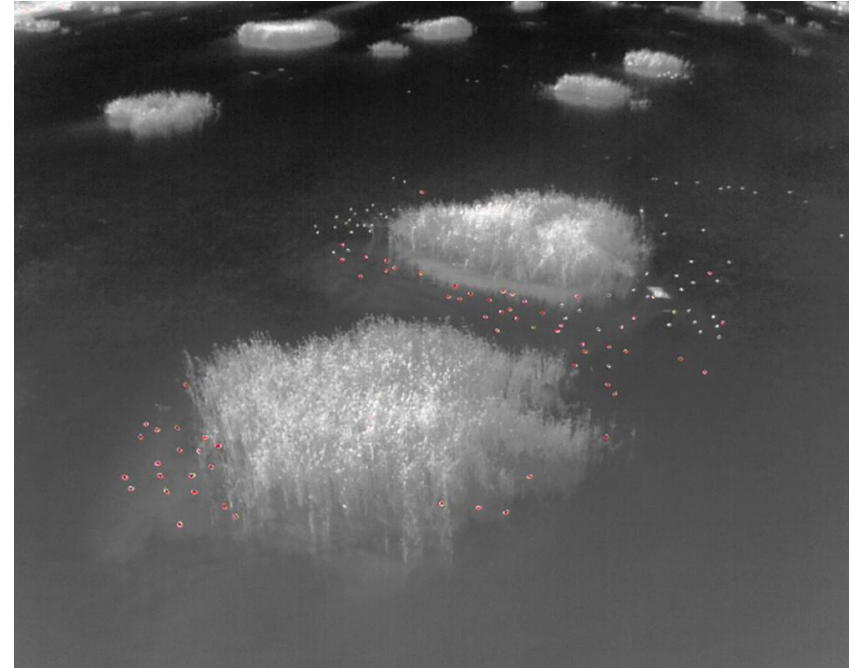
LASKENNAN TULOKSET

KESKEISIÄ HAVAINTOJA

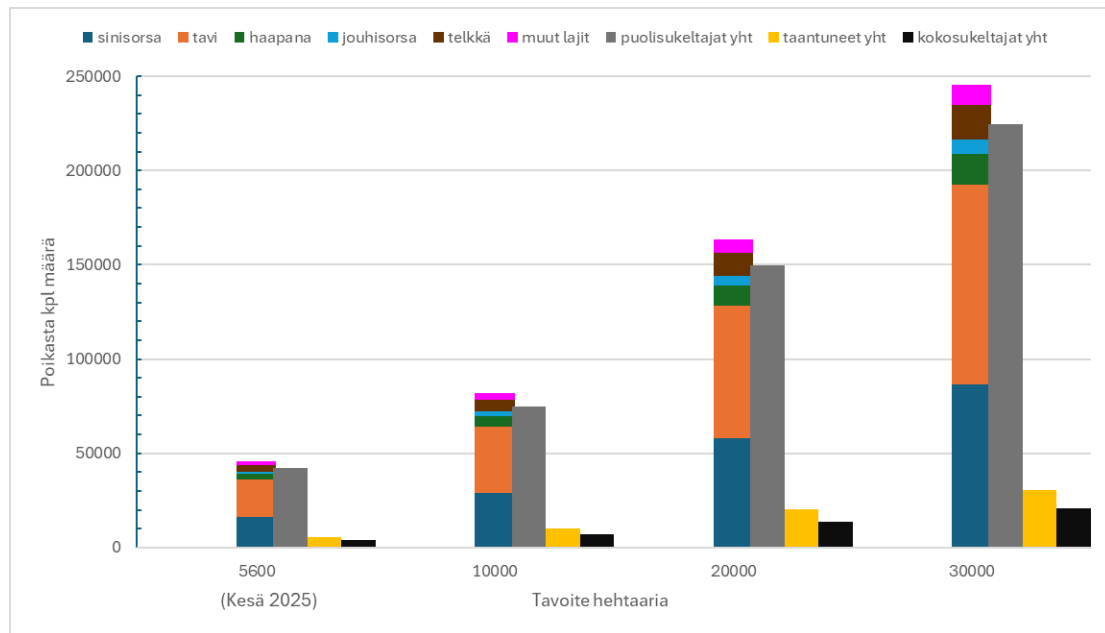
POIKASTUOTTO:

- korkein poikastuotto / ha saavutettiin kosteikoilla, joissa oli paljon mosaiikkia, ja avoveden osuus oli n. 25–50 %.
- isot, yli 20 ha avovesialat ja altaat laskivat keskimääräistä poikastuottoa
- sinisorsalla ja tavilla korkeita poikastuottoarvoja ihan pienilläkin kosteikoilla, telkällä vasta yli 2 ha:n, ja haapanalla ja jouhisorsalla vasta yli 4 ha:n kosteikoilla
- kaikkea puustoa ja pensastoa ei kannatta raivata suunnittelun kosteikon alueelta pois, vaan jättää vähintään ryhmiä

ENNALLISTAMISEN MAHDOLLISUUDET

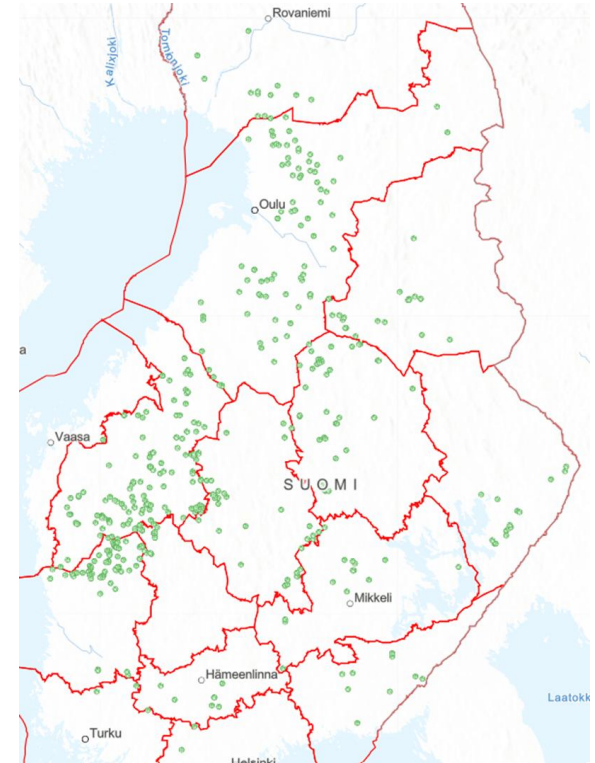
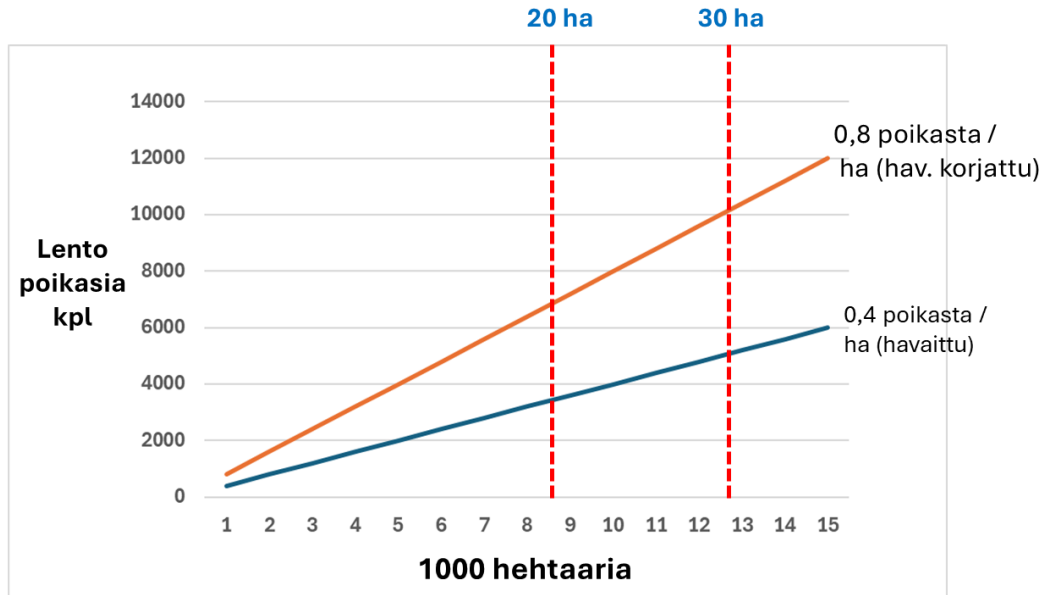
- vaikutus isoin puolisukeltilajille
- pienehköllä panostuksella suuria tuottoja
- 10 000 hehtaaria tuottaisi yli 80 000 lentopoikasta
- 30 000 hehtaaria (n. 6 x nykytilanne) tuottaisi n. 250 000 lentopoikasta

Korjauserrotut ennusteet	Ennallistettujen TT-kosteikoiden pinta-ala ha									
	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	25000	30000	ha
sinisorsa	14000	22000	29000	36000	43000	51000	58000	72000	87000	kpl
tavi	18000	26000	35000	44000	53000	62000	71000	88000	106000	kpl
haapana	2700	4000	5400	6700	8000	9400	11000	13000	16000	kpl
jouhisorsa	1300	1900	2600	3200	3900	4500	5100	6400	7700	kpl
lapasorsa	400	600	800	950	1100	1300	1500	1900	2300	kpl
laji helnätavi	450	650	900	1100	1300	1600	1800	2200	2700	kpl
muut puolisukeltilajat	600	900	1200	1500	1800	2100	2400	3000	3600	kpl
puolisukeltilajat yht	37000	56000	75000	94000	112000	131000	150000	187000	225000	kpl
telkkä	3100	4600	6100	7700	9200	11000	12000	15000	18000	kpl
tukkasotka	300	450	600	750	900	1000	1200	1500	1800	kpl
taantuneet yht	5100	7600	10000	13000	15000	18000	20000	25000	31000	kpl
kokosukeltilajat yht	3400	5200	6900	8600	10000	12000	14000	17000	21000	kpl
kaikki lajit yhteensä	41000	61000	82000	102000	123000	143000	164000	205000	245000	kpl

TURVETUOTANTOALUEIDEN POTENTIAALI TAANTUNEILLE - ESIMERKKINÄ HAAPANA

SUOMESSA ON 70 000 HA TURVETUOTANTOALUEITA

TURVETUOTANTOALUEEN KOSTEIKOT

"MATALALLA ROIKKUVA HEDELMÄ"

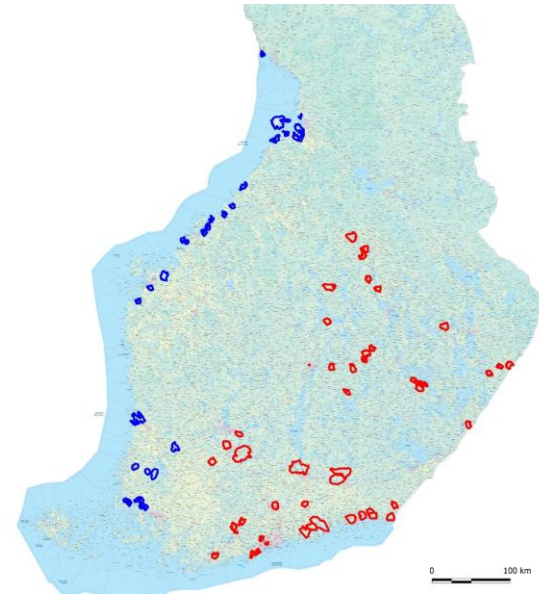
- selvityksen havaintojen perusteella turvetuotantoalueiden kosteikoilla merkittävä poikastuotantopotentiaali!
- Suomen riistakeskuksen SOTKA-kosteikot – hankkeen kokemuksia turvetuotantoalueiden kosteikoista:
  - rakentamisen helppous: yksinkertaisimmillaan pohjapato laskuojaan, paljon valmiita rakenteita, ei yleensä tarvetta puustonpoistolle
  - kymmenien hehtaarien kokonaisuuksia edullisesti
  - avoin maisema lisää lintujen viihtyvyyttä
  - synergiaedut ennallistamiseen ja ilmastotoimiin
- mitä turvetuotantoalueen kosteikko maksaa:
  - vedensäätyjärjestelmä asennettuna: n. 5000 €
  - pato, jota pitkin voi ajaa työkoneella: n. 25 €/m
  - turvetuotantoalueiden kosteikkojen hehtaarikustannus SOTKA-kosteikot –hankkeessa 1000-3000 €/ha

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN JA METSÄHALLITUKSEN HELMI-VIERASPETOHANKE

- 1.5.2021 alkanut hanke joka organisoii supikoiran ja minkin pyynnin 71 Suomen arvokkaimmalla lintuvedellä
- projekti on osa Helmi-elinympäristöohjelmaa ja sitä rahoittavat ympäristö- ja maa- ja metsätalousministeriö.
- pyynnin menetelmäkehitys ja tutkimusyhteistyö mm. Turun yliopiston kanssa.
  - ⇒ innovaatioina lämpökameralla varustetun dronen hyödyntäminen supikoirien poistossa merenlahtien ruovikoista
- toiminnassa mukana n. 400 metsästäjää jotka tekevät vuosittain noin 50 000 h eli 27 henkilötyövuotta vapaaehtoistyötä
  - hanke maksaa itsensä vuosittain takaisin tehdyn vieraspetopyynnin vapaaehtoistyön muodossa

HELMI-VIERASPETOHANKE

tulosten yhteenveto: supikoirakanta jatkaa laskuaan hoitoalueilla

- taulukossa supikoirakannan kehitys keväällä Turun yliopiston suorittaman satunnaistetun riistakameraseurannan perusteella.
- eteläisen Suomen tiheillä supikoira-alueilla supikoirakantojen alentaminen vaatii noin 35 supikoiran poistoa / 1000 ha vuodessa.

⇒indeksin muutos näkyy suoraan nykyään saatavassa saalismäärässä – pieni indeksi, pieni saalis, pieni supikoirakanta

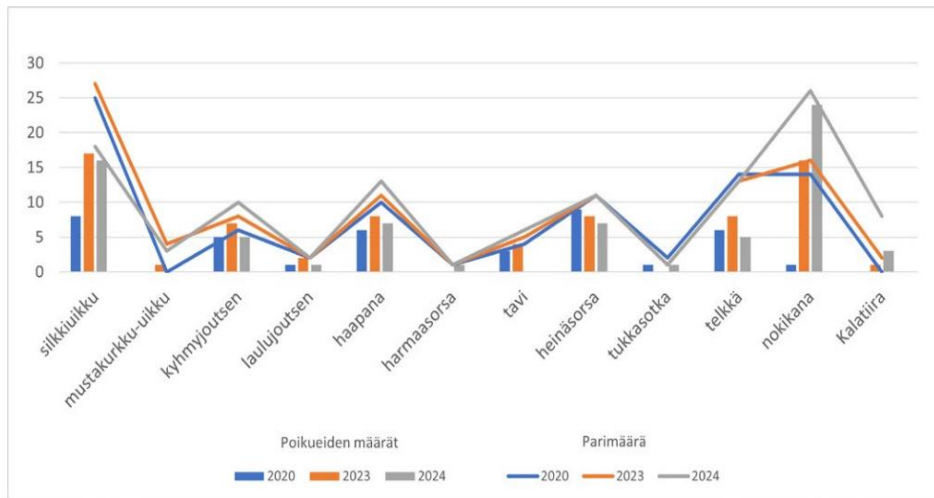
⇒16 000 supikoiraa pyydetty lintuvesikohteilta

	2022	2023	2024
Kaakkois-Suomi	6,2	4,3	1,5
Pohjanmaan rannikko	0,9	0,0	0,6
Keski-Suomi	0,8	0,0	0,6
Pirkanmaa-Häme	8,0	5,7	6,1
Savo-karjala	1,0	0,4	0,7
Uusimaa	14,4	5,0	3,0
Satakunta-Varsinais-Suomi	4,7	2,0	1,7
Suomi	6,71	4,80	2,22

Indeksin luku supikoirakuva/100 kuvausvuorokautta – Seuranta toteutettu 28 pyyntikohteella.

VIITTEITÄ POSITIIVISESTA LINNUSTOKEHITYKSESTÄ

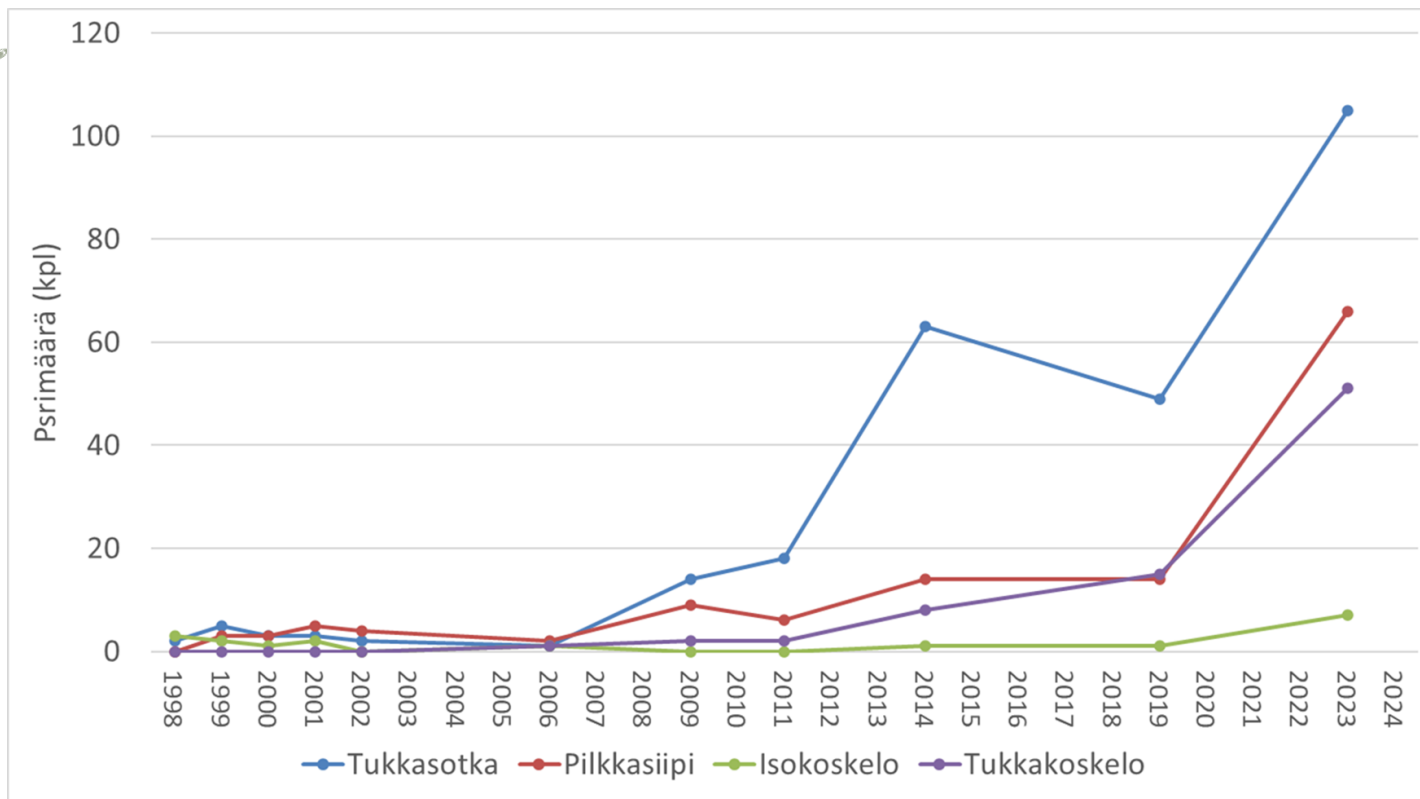

Kuva 23. Espoon Matalajärvellä nokikanan ja silkkiuikun poikueet ovat alkaneet menestyä selvästi paremmin onnistuneiden vieraspetopyyntien jälkeen.

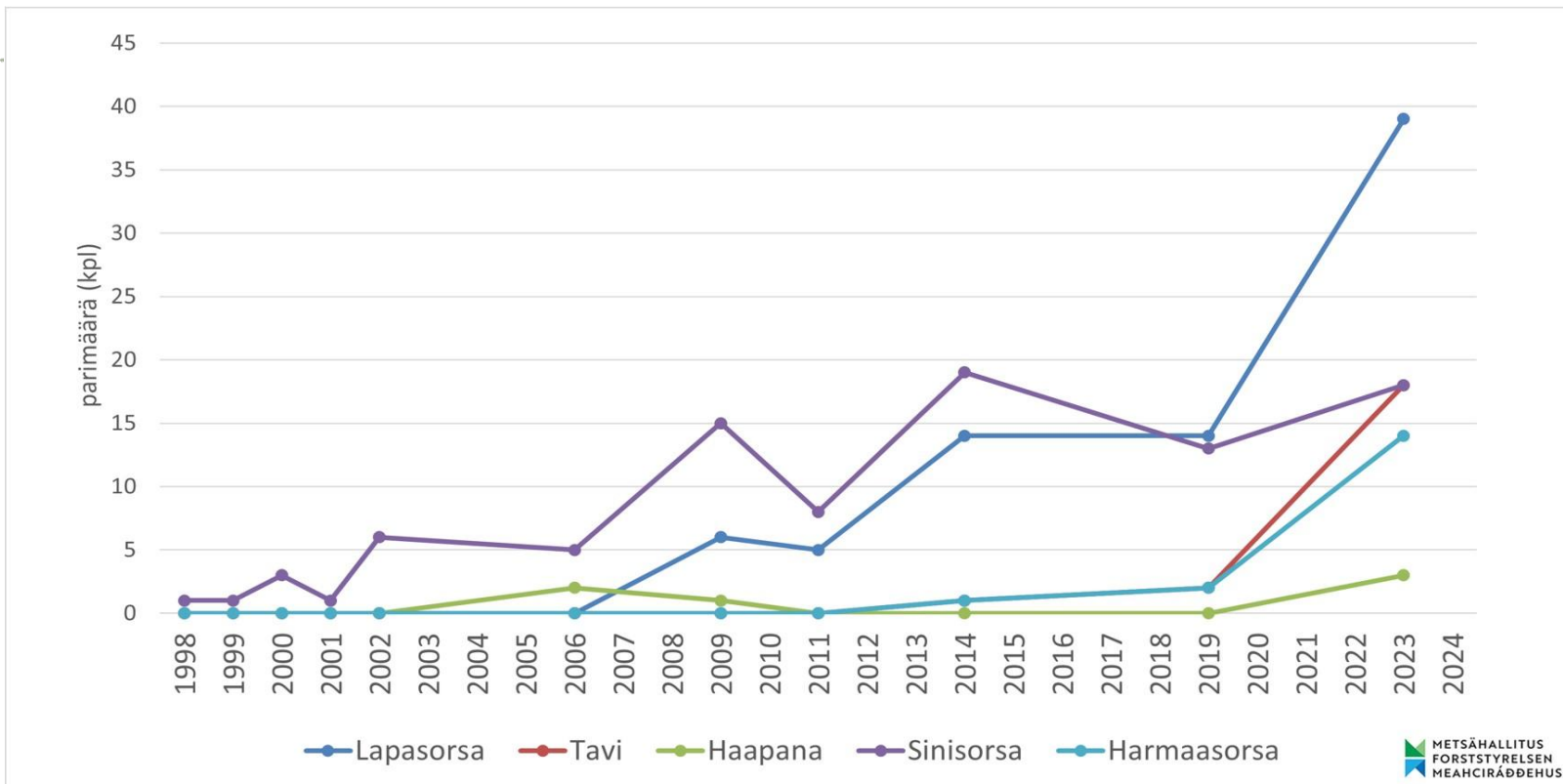

Kuva 24. Lokkiluotojen kunnostus yhdistettynä osaavaan minkinpyyntiin on tuottanut hyviä tuloksia Pohjois-Kajalan Helmi-lintuvesillä. Kuvassa on kunnostettu lokkiluoto Sysmäjärvellä. Kuva: Pohjois-Karjalan ELY keskus.

SAARISTON LINTUTULOKSIA VIERASPETOPOISTOSTA

SAARISTON LINTUTULOKSIA VIERASPETOPOISTOSTA

METSÄTALOUDEN UUDET SUUNNAT JA RIISTA

PITKÄ KEHITYSLOIKKA MAHDOLLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTTUESSA

Kehityssuuntia:

- 1) Erityisesti turvemailla kohti peitteisiä menetelmiä
- 2) Sekametsäisyys ja pienipiirteinen vaihtelu lisääntyy
- 3) Pidemmän kiertoajan käyttö?
- 4) Suuret tilakoot yleistyvät?

Muita huomioita:

- Paras tae elinympäristöille: järeän tukkipuun tuottaminen kohtuullisen pitkällä kiertoajalla (hiilensidonta)
- Monet suuret toimijat ovat ottaneet riistametsänhoidon menetelmiä käyttöön, mm. Metsähallitus, Metsä Group ja Tornator
- Sertifiointijärjestelmät kehittyvät: tiheiköt ja sekapuustoisuus osin mukaan

RIISTATALOUDEN VOIMAVARAT

RIISTAKESKUKSEN LUONNONHOITO- JA SUOJELUSTRATEGIA

- metsästävät maanomistajat omistavat lähes 50 % Suomen yksityismetsien pinta-alasta.
  - harrastusmahdollisuuksien parantuminen on vahva motiivi riistan- ja luonnonhoitoon
- metsästäjät keräävät riistatietoa laskentojen avulla ja tekevät elinympäristötyötä talkooperiaatteella
  - työ hyödyttää useita lajiryhmiä, ei vain riistalajeja
- riistataloudella ja luonnonhoidolla suuri sosiaalinen merkitys
  - paikallinen omistajuus on sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä luonnonsuojelu- ja luonnonhoitotoiminnan edellytys
  - konfliktien lieventäminen
- voisiko myös yhteiskunta hyödyntää näitä voimavaroja entistä tehokkaammin?

LUONNONVARA- JA BIOTALOUDEN UUSI SUUNTA

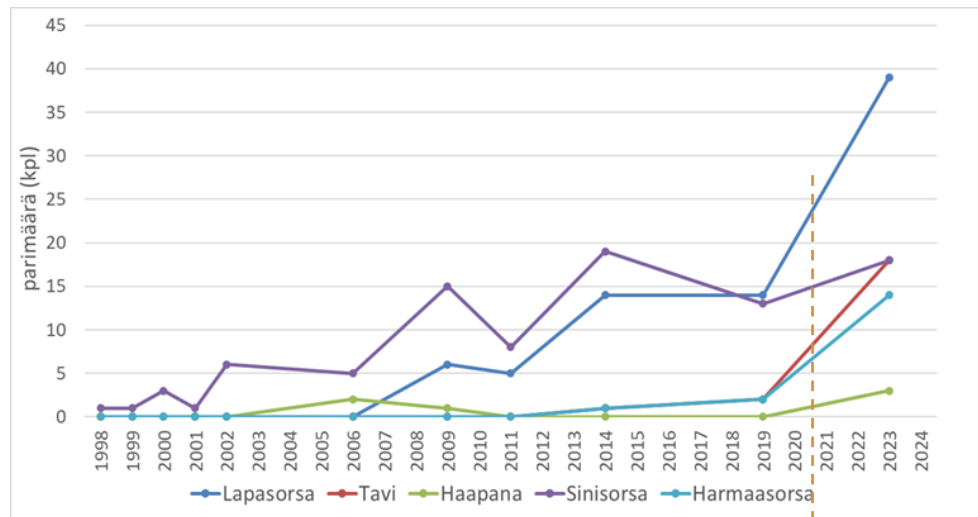
RIISTAKESKUKSEN LUONNONHOITO- JA SUOJELUSTRATEGIA

- elinvoimainen maaseutu ja kannattava maa- ja metsätalous tärkeä osa suomalaista hyvinvointia
- kestävän maa- ja metsätalouden indikaattori on elinvoimaiset ja hyödynnettävät riista-, kala- ja rapukannat
  - riista tulisi ottaa entistä kokonaisvaltaisemmin huomioon osana maa- ja metsätaloutta
- riistarikkaus yhdistettynä kannattavaan maa- ja metsätalouteen kasvattaa alueen kokonaisarvoa ja luo hyvinvointia
- EU:n ennallistamisasetuksen maasuunnitelma oltava valmis 8/2026

RIISTAKESKUKSEN TAVOITTEET ENNALLISTAMISELLE

- riistakeskuksen asiantuntijat ovat mukana tekemässä Suomen maasuunnitelmaa
- maanomistajalähtöisyys ja kannusteet luonnonhoitoon osana kannattavaa maa- ja metsätaloutta
- elinympäristöjen ennallistaminen turvaa metsästyksen kestävyuden tulevaisuudessa
- riistan- ja luonnonhoito osaksi jatkuvaa, rahoitettua toimintatapaa:
  - Helmi Vieraspetyynti
  - Sotka Kosteikot
  - Saaristo SOTKA vieraspetyynti
  - soiden ennallistaminen(taigametsähänhi ja jouhisorsa)
  - riistanhoitoyhdistysten/seurojen vieraspetyynti
  - riistametsänhoidon/uudistavan metsätalouden toimet
  - majava- ja metsäpeura hoitosuunnitelmien jalkauttaminen

graafissa vesilintukantojen kehitys SOTKA Saaristo- hankkeen alkamisen jälkeen 2019